

ni zadovoljen s to razsodbo in toži soseda pri višji sodni; ta pa je takole sklenila: Po občnih pravilih civilnega prava so drevesa pritiklina tistega zemljišča, na katerem stojé; veje in sadje, ki je na vejah, so pa obstojni deli drevesa, in ne zgubé te lastnosti, če tudi visijo na sosedovo zemljo. Sosed ima sicer pravico terjati, da lastnik drevesa odpravi veje iz njegovega zemljišča, sam pa ne smé ne vej odsekati ne sadja odtergati. Če je tedaj sosed sadje odtergal z namenom si ga prilastiti, se je po krivem polastil tujega blaga, in una sodba, da je imel sosed pravico sosedove orehe pobirati, je zoper postavo in zoper pravila pravice.

Pomenki.

Kaj so metljaji?

Na vprašanje v 55. listu.

Metljaji, metulji (ali metilji, kakor jih pastirji kamniške okolice zovejo), so večidel ovčja bolezen; vendar se tudi, toda redkeje, pri goveji živini nahajajo.

Metilj je okrogel, za pavec debel červ ali gljista, ki se okoli jeter tako pomnoži, da gaje vse živo. Imenuje se ta červ tudi jeterna pijavka („Leberegel“, „distoma hepaticum“).

Ovca, ki ima metljaje, ne je rada, polega in hujsa; ko je huje, se meče tako, da pogine. Kmetje pravijo: „ovca ali govedo se metuljá“ ... (wälzt sich vor Schmerz hin und her). Od tega metanja ali meteljanja bi utegnila ta bolezen svoje imé imeti, če ga nima od metulja (Schmetterling), ker ima z metuljem nekoliko enakosti. Morebiti imajo tudi metulji odtod svoje imé, da ferfraje po zraku se zibljejo in nekako mečejo po njem?

Metilje dobí žival, če se po močvirnih pašnikih ali po kaki povodnji ob lužah in mlakah pase. Tako je pred nekaj leti v spodnji Tuhinjski dolini več bravov *) po neki povodnji za metilji poginilo.

Konopljene pléve in posušene in zdrobljene orehove oblačine (to je, gornja zeléna lupina) med zobanje bolni živini dajati, je nar boljši, tukaj znani pripomoček zoper to bolezen, če ni zamujena **). Sšk.

Natoroznanske drobtinice.

Kinežki čaj.

Domovina te rastline je edina Kina. Divja raste 10 do 12 čevljev visoka; al kadar se redno obdeluje, kakor v Kini, je le 5 do 6 čevljev visoka in poganja mnogo vejic, ktere so polne vedno zelenega in sjajnega perja. Cvet, ki ima 5 do 6 listov, nareja belo glavico; najbolj v rodu si je s kamilicami. Sedaj se seje tudi v Asamu in britanski Indii, tudi v Brazilii so ga jeli obdelovati; v ta namen so poklicali več Kinezov, ki so se tudi domá s čajem pečali; vendar dozdej pridelk še ni kinežkemu enak. V zveznih državah severne Amerike pa obdelovanje prav dobro napreduje; tamošnji čaj je kinežkemu popolnoma enak. Imajo zelenega in črnega, kakor v Kini.

Kinežki čaj razgreva človeka in prijetno draži čutnice in tudi dušne moči oživlja in oveseljuje. To je vzrok, da se je tako deleč po svetu razširil. Izjemši kavo (kofè) je to edina dražilna pijača, ki hudih nasledkov nima, ako se tudi v obilnosti pije.

Kinezi in vsi narodi jutrovih dežel sploh pijó samo črni čaj; Angleži jemljo po navadi en del zelenega in štiri dele

črnega, Amerikanci pa dva dela zelenega in en del črnega. Angležki tergovci v Indii in Avstralii pijó samo črni čaj, kakor Kinezi. Na Ruskem se pije samo zeleni čaj. Zdravniki terdijo, da je ta čaj zares koristen, in da človeka ne samo dobro razpolaga, temuč da ga tudi krepi.

Pitje čaja v Kini se je začelo že v najstarejših časih. Najstarejše vesti imamo iz časov dinastije Djin, 265 let po Kristusu. Kinežkega cara Venti-a je glava zlo bolela; véliki duhoven mu svetuje, naj pije čaj, in to mu je pomagalo. Odsihmal se je začel čaj ko zdravilo piti. Pijo ga Kinezi zjutraj, opoldne in zvečer, in večkrat še razun tega; pripravljajo ga pa, kakor Evropejci, samo brez cukra, mleka in ruma.

Pred 17. stoletjem čaja v Evropi niso poznali. Rusi in Holandezi so ga prvi upeljali. Ruski poslanec v Mongolii je za prinesene darove, ki so obstajali v sobolovini in drugih dražih kožah, dobil čaja v dar; izperva se mu je za malo zdelo, da bi ga bil vzal; al ker so mu ga bili siloma urinili, ga vzame in pošlje v Moskvo, kjer so ga s posebnim veseljem sprejeli.

Leta 1667 dobí angležki kralj 2 funta čaja od iztočnoindiške družbe na poklon in berž to leto dobí že neka ladija zapoved, da naj 100 funtov čaja iz Kine pripelje. Na Francozskem je bil čaj delj časa samo zdravilo, pozneje so ga tudi zdravi piti začeli.

Dan današnji se ga pa pripelje v Evropo blizo 70 milijonov funtov na leto. Angleži sami ga potrebujejo po 40 mil. funtov na leto, Rusko 7 mil., Holandija 3 mil., Francozsko blizo 3 mil., Nemško 2 mil.; severna Amerika ga porabi na leto po 10 mil. Kinezi skupijo vsako leto veliko milijonov iz prodanega čaja.

Slovanski popotnik.

* Radostni smo brali v zagrebških „Narod. Novinah“ sledeče priporočilo: „Nedavno je prišla na svetlo Ljubljani pri Jož. Blazniku kniga znamenita za vse poljske gospodarje pod naslovom: „Kmetijska kemija“ od verlega slovenskega pisatelja Matija Vertovca. Ker mi enake knjige še nimamo in naši gospodarji lahko slovenski razumejo, jo priporočamo tudi našemu občinstvu“.

* Slavni pesnik Mirko Bogovič, ki je nedavno izdal žaloigro „Frankopan“, je spisal novo tragedijo „Stepan Tomašević, poslednji kralj Bosne“. Dalje zbira marljivi Bogovič „narodne prislovice“ slovenskega naroda v Bosni, Hercegovini, Srbii, Černigori, v horvaškem in dalmatinskem Primorji, v Istri, na Krajskem, Štajarskem in Koroškem. Res hvale vredno početje, s katerim se nabira gradivo za „Modroslovyje slovenskega naroda“, kteremu je položil zaklad slavni Čelakovsky. (Praž. Nov.)

* „Sedmica“ piše, da izverstni pesnik serbski Jovan St. Popović je umerl 22. marca t. l.

* Na Dunaji je prišel na svetlo 1. del ilirske čitanke za višji gimnazi; kniga ta obsega spiske iz horvaške literature od početka noter do leta 1835.

* „Neven“ naznanja, da slavni arhivar Ivan Kukuljevič je izvoljen za dopisujočega družbenika carsko-ruske akademije znanosti.

* V Jičini so v založbi F. E. Kastranka prišli na svetlo „České zpevy“; zvezek drugi obsega 116 spevov; cena 16 kr.

* „Lumir“ pravi, da knjižico Jos. Jugmana je ruski car za carsko knjižnico Petrogradsko kupil.

* Berlinski skladavec godbe Dorn je zložil novo spevoigro (opero) pod imenom „en dan na Rusovskem“; — tak se vidi — pravijo „Slov. Novine“, kako so rusovski predmeti v operah „v modo“ prišli.

* V Zadru je G. Milaković izdal „Povestnico Černe Gore“. „Sedmica“ piše, da je to dobra kniga in da zapopada autentične pisma.

*) Brav. ú. Stück Vieh sowohl Gross- als auch Kleinvieh. Pis.
**) Hvala lepa za zanimivo opombico, ki nam poterjuje naše mnenje, da metljaji so červi, in bolezen dolgočasna, kakor smo jo popisali v 4. delu živinozdravstva. Sedaj nas pa še bolj mika iz Notrajskega zvediti, kako je to, da ondi metljaje imenujejo tisto naglo bolezen, ki se po nemški „Milzbrand“ zove. Prosimo, naj nam kak domoljub na Notrajskem to reč razjasni blagovoli, ker veliko je pri boleznih na tem ležeče, da se prav razumemo. Vred.